

Організація та тактика під час обстрілів та надзвичайних ситуацій

Лекція 5 · Тема 10

ПРАВООХОРОННА ДІЯЛЬНІСТЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Структура теми

01

Правові засади

Законодавче підґрунтя дій правоохоронців в умовах НС та воєнного стану

03

Безпека в укриттях та евакуація

Забезпечення громадської безпеки під час евакуаційних заходів

02

Алгоритм дій

Порядок реагування під час повітряної тривоги та обстрілів

04

Координація служб

Взаємодія з органами цивільного захисту та іншими службами

РОЗДІЛ 1

Правові засади дій правоохоронців

Надзвичайна ситуація – це обстановка на певній території, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом або застосуванням засобів ураження, що призвела до загрози життю населення, значних матеріальних збитків або унеможливлення проживання на цій території. Вона характеризується **невизначеністю, складністю прийняття рішень** та стресовим станом населення.

У таких умовах виникає реальна загроза для значної кількості людей та активізуються злочинні елементи – що зумовлює особливу роль НПУ.

Ключові нормативні акти

Кодекс цивільного захисту України

Основний документ: класифікація НС та заходи захисту населення.

ЗУ «Про Національну поліцію»

Стаття 18 (обов'язки), Розділ IV (заходи примусу).

ЗУ «Про правовий режим воєнного стану»

Право обмежувати рух, перевіряти документи, залучати ресурси для ліквідації наслідків обстрілів.

Постанова КМУ № 11 від 09.01.2014

Положення про єдину державну систему цивільного захисту.

Надзвичайний стан: обмежувальні заходи

Загальні обмеження

- Особливий режим в'їзду та виїзду
- Обмеження свободи пересування
- Посилення охорони публічного порядку
- Заборона страйків, мітингів, демонстрацій
- Обмеження руху транспорту та його огляд

Спеціальні заходи (при протиправній діяльності)

- Комендантська година з пропускним режимом
- Припинення діяльності партій, що заважають нормалізації
- Перевірка документів у місцях скупчення громадян
- Особистий огляд при наявності даних про зброю
- Обмеження або заборона продажу зброї та спиртного

Воєнний стан з 24 лютого 2022 року

Воєнний стан – особливий правовий режим, що вводить у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності та територіальній цілісності України.

Відповідно до ст. 16 ЗУ «Про правовий режим воєнного стану», військові формування залучаються разом із правоохоронними органами до завдань, пов'язаних із запровадженням заходів воєнного стану. НПУ забезпечує захист прав і свобод людини, протидіє злочинності та підтримує публічний порядок.

Розширені повноваження НПУ під час воєнного стану

Інформаційний запит

Безоплатне отримання інформації від держорганів, у т.ч. про військовополонених (ч. 36 ст. 23).

Конвоювання та охорона

Конвоювання затриманих, обвинувачених, засуджених та їх охорона в залі суду (ч. 37 ст. 23).

Оперативне розмінування

Виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів (ч. 39 ст. 23).

Вибухотехнічні роботи

Техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця події, пов'язаної з вибухами (ч. 41 ст. 23).

Біометричні дані

Збір біометричних даних, у т.ч. дактилоскопіювання, у випадках, передбачених КПК (ч. 45 ст. 23).

Інтерпол та Європол

Представництво України в Інтерполі та співробітництво з Європолом (ч. 42-43 ст. 23).

- ❑ Під час воєнного стану поліцейські отримали право застосовувати заходи примусу (ст. 42 ЗУ «Про НПУ») щодо осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України, без урахування звичайних обмежень.

Алгоритм дій під час повітряної тривоги

1

Оповіщення

Світлові та звукові сигнали авто, гучномовці. Чіткі вказівки до укриттів.

2

Транспорт

Зупинка громадського транспорту біля укриттів. Вільний проїзд для ДСНС, швидкої, військових.

3

Власна безпека

Після евакуації – прослідувати до захисного об'єкта. Залишатися в авто категорично заборонено.

Дії під час безпосереднього обстрілу

Правило «Ляж – Прикрийся – Зачекай»

- Негайно впасти в будь-яке заглиблення (канава, бордюр, вирва)
- Закрити голову руками, відкрити рот (вирівнювання тиску)
- Лягти обличчям донизу, не притискати грудну клітку щільно до землі

Уникання небезпечних зон

- Не ховатися під стінами будинків – небезпека від падіння облицювання та скла
- Триматися на відстані **не менше 10-15 метрів** від автотранспорту та металевих конструкцій

Нормативна підстава

Статті 18, 31 ЗУ «Про Національну поліцію», Кодекс цивільного захисту України.

Дії після закінчення обстрілу

1

Самодопомога та оцінка

Візуальний огляд себе та напарника. Доповідь черговому: місце «прильоту», характер руйнувань, наявність постраждалих.

2

Домедична допомога

Надати першу допомогу пораненим. Пріоритет – зупинка критичних кровотеч.

3

Огородження та контроль

Виставити оточення біля нерозірваних боєприпасів. Посилений контроль за майном у пошкоджених будівлях – протидія мародерству.

4

Координація та фіксація

Вказати рятувальникам під'їзні шляхи. Сприяти слідчо-оперативним групам у фіксації воєнних злочинів.

Безпека в укриттях та під час евакуації

Нормативна база

- **КЦЗУ ст. 32:** Типи захисних споруд та правила використання
- **КЦЗУ ст. 33:** Обов'язкова та примусова евакуація
- **ЗУ «Про НПУ» ст. 18:** Допомога постраждалим від НС
- **ЗУ «Про НПУ» ст. 31 (п. 4):** Обмеження руху під час НС
- **Постанова КМУ № 841:** Порядок проведення евакуації
- **Постанова КМУ № 138:** Правила перебування в укриттях

Функції поліції в укритті (КМУ № 138)

- Забезпечення правового режиму: заборона куріння, шуму, відкритого вогню
- Протидія крадіжкам, конфліктам, хуліганству (ст. 173, 185 КУпАП)
- Перевірка підозрілих предметів; при виявленні – оточення та виклик ДСНС
- Забезпечення відкриття дверей укриття (ст. 32 КЦЗУ)

Організація безпеки під час евакуації

Збірні пункти (ЗПЕ)

Охорона порядку, запобігання тисняві.
Реєстрація евакуйованих, особливо дітей без супроводу.

Рух колон

Супровід організованих колон автобусів зі спецсигналами. Тимчасова заборона приватного транспорту на евакуаційних шляхах.

Залишені райони

Патрульні групи для охорони покинутих осель, банків та об'єктів критичної інфраструктури. Запобігання мародерству.

Координація з органами цивільного захисту

Взаємодія регулюється ст. 14 Кодексу цивільного захисту України та Постановою КМУ № 101 від 11.03.2015. Поліція не замінює рятувальників – вона **створює умови для їхньої роботи**.

Служба	Відповідальність	Точка взаємодії з поліцією
ДСНС (101)	Гасіння пожеж, розбір завалів, розмінування	Поліція оточує периметр – «кільце безпеки»
Медицина (103)	Сортування та допомога постраждалим	«Зелений коридор» для швидких, евакуація поранених
Комендатура / ЗСУ	Оборона, боротьба з ДРГ	Спільні блокпости, перевірка паролів
Місцева влада	Тимчасове житло, продукти	Передача списків евакуйованих, охорона пунктів незламності

Алгоритм координації при «прильоті»

1

Доповідь (лінія 102)

Точне місце, характер руйнувань, тип потрібної служби. Наприклад: «Потрібно з розрахунки ДСНС та газовий сектор».

2

Управління на місці

До прибуття офіцера ДСНС – поліцейський позначає межі небезпечної зони, відводить цивільних, вказує екіпажам найкоротший шлях доступу.

3

Обмін інформацією

Спільне використання радіочастот або призначення «зв'язкового» від кожного підрозділу для оперативного інформування про повторні загрози.

Організація «Кільця безпеки»

● Червона зона – Епіцентр

Тільки ДСНС у спецзасобах. Поліція блокує будь-який вхід сторонніх.

● Жовта зона – Штаб

Зосередження швидких, резервної техніки, мобільного штабу. Поліція забезпечує порядок.

● Зелена зона – Тилова

Організація об'їзду транспорту, робота зі ЗМІ, пункти збору евакуйованих.

- ❑ Ризики при відсутності координації: дружній вогонь при затриманні підозрілих без узгодження з ТРО/ЗСУ; затори через неконтрольований з'їзд спецтехніки; паніка від суперечливих команд різних служб.

Висновок

Координація базується на принципі єдиноначальності в кожному секторі. Поліція – це «замок», який тримає периметр, дозволяючи іншим службам працювати всередині.

Правова основа

Чітке знання законодавства – фундамент правомірних дій в умовах НС та воєнного стану.

Злагоджена взаємодія

Ефективна координація з ДСНС, медициною та ЗСУ рятує життя та мінімізує хаос.

Захист громадян

Усі заходи спрямовані на забезпечення публічного порядку та прав громадян в екстремальних умовах.

